

ივერია

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა
ტფილისი
გაზეთის დასაბამი
და განცხადება დასაწყისად
უნაშრომოდ იქნება და წესით
გამაგრებული საზოგადოების კანცელიისა.
ყასა განცხადებისა:
წავალბერი სტრუქტორი პირველ გვერდზე—
16 კაბ. მეორეზე—8 კაბ.

თბილისი, 3 მაისი 1891

გაზეთი	ლიტა
მან. კ.	მან. კ.
10	6
9 50	5
8 75	4
8	3
7 25	2
6 50	1

ცალკე ნომერი—ერთი შაურა.

№ 227. "ივერია" ტელეფონი № 227.

№ 227. "ივერია" ტელეფონი № 227.

იაკობ სვიმონის ძე პავლიაშვილი და ასული აიისი ან პავლიაშვილი, აცნობენ რა ნათესავთა და ნაცნობთა, რომ წლის წიგნა პირველის მეფლისა და მეორის დიდის განცხადებულის საფუძველზე **გიორგის ასული პავლიაშვილისა** დანიშნულია ხუთშაბათს, 4 მაისს, სთხოვენ მოზარდნი წიგნისა და პანაშვილზე დასასრულად ქვეშევთის წმინდის გიორგის ეკლესიაში, დღით 9 1/2 საათზე.

(1-1248-1)

ლატარია-ალგობრი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების სასარგებლოდ დასაბამი და 7 მაისს.

ვისაც ქსურს შემოსწიროს ნივთები ამ ლატარიისათვის, შეტყობინოს ეს ნივთები გაუგზავნოს **მ. ოლაზა** თადამის ასულს ქაჯაძე აქამისას.

(ნიკოლოზის ქუჩა, საფინანსო სახლი № 21).

შემთხვევაში, თუ ამ ლატარიის წიგნები ამინდი იქნებოდა, ლატარია-ალგობრი გადამდებულ იქნება 14 მაისისათვის.

ვკინის რულოზი

ყოველ გვარს **სახამბროლო** სამშენ, როგორც სამოქალაქოს, ისე სახლის სამართლისა, ვერ ყოველ გვარს არცეს, ვტვირთულობ ავტონომიის განხორციელებას დასაბამად.

მსურველთა მოგვმართონ დადოს 8-10 საათამდე და სხვათა 6-8 საათამდე.

აღივსი ხელუფრთი, პანაშვილის ქუჩა, სახლი ქობულაშვილისა, 17.

(15-ა)

თხილდის გუპარინის კათილი-

გობილით წინააღმდეგ აუფრავს მათ თავი-აზნაურობას ტვილისის ეპიტრონიისა, რომ თავი-აზნაურთა განსაკუთრებით კრება **ზსდმამ** ვილს ამა მაისს, ათს საათზე, დღით, თავის საკუთარს სახლში, ლორის-მელოქიშვილის ქუჩაზე.

(3-5-3)

ფალეგონი

სახლი პარიანი მუხის-ტაპოს-ნისა.

ამ ათის წლის წინაღუდ შემდგარმა კომისიამ შეაწარმოა ვეფხის-ტყაოსნის მუხის-ტყელ დედა ვარიანტებთან. ყველაზე დედა ვარიანტი, რომელიც კომისიის ხელში ჰქონია, ყოფილა ვაგაფერილი 1646 წელსა. თუმცა დედა-მამის-ტყელი ვარიანტი არ აღმოჩენილა, მაგრამ ამ ვარიანტებს კომისიის ვარიანტი ვერ დაუბრკოლებია და განსაკუთრებით ვერ აღსრულდება მოუყვანილი. ათიოდ ხელთ-აწერის გ. თ. მართან შდარებით, როგორც იგივე ვარიანტებთან, რომელიც დედა-მამის გამოარკვევით, რაც ძველი ვარიანტებში არა ყოფილა და აზრის მიმდინარეობასაც უშუალოდ, გამოკვლეულია. კომისიის შრომა, რა თქმა უნდა, საბოლოო და მადლობის მეტი ზედ არა გვეთქმის-რა. მაგრამ მცირე შენიშვნით მინც უნდა მივმართოთ ვეფხის-ტყაოსნის სარედაქციო კომისიის.

იქსარა-დიდი პასუხის სავები საქველმოქმედობის წინაშე, კომისიის თვისი, თუ შეიძლება ესრეთ სიკეთათ, გასამართლებელი სხვათ.

ახალი ამბავი

სახელმწიფო საქმეთა მინისტრი ჩამოვა კავკასიაში 4 მაისს, დღის 9 საათზე; ტფილისში იქნება 6 მაისს, საღამოს 8 საათს, ერევანში ჩავა 10 მაისს; ბაქოში—14 მაისს, დღის 10 საათს; განჯაში—16 მაისს, დღის 8 საათს. და 30 წამზე; ქუთაისში—(ბორჯომისა და ახალთაშენის) 17 მაისს; ბათუმს—20 მაისს, დღის 12 საათზე; ევტერინოვარში (ნოვოროსისისკელ) —22 მაისს, საღამოს 10 საათსა და 30 წამზე. ევტერინოვარისკელ მინისტრს უკან ნოვოროსისისკელ წავა პეტერბურგს რკინის გზით.

ოღესიდან გეატაბინებენ, რომ დამა ვარდრობთ გამოუვლიათ იქ და ქერში წასლანთ; მისტერ ვარდრობინგლისის კანსელად იქნა დანიშნული ქერში. Miss ვარდრობს

ტელ ცულს შობავილიებს ახდენს კაცულ უზთავრეს გიორის ტანსაცმელი. ტარის წამოსხმული ჰქვს ვეფხის ტყავი ვეფხითული კული, რომელიც უზნოდ დასორეს და ვეფხისავე თავი ქულით აქვს დახურული. საღ იზოვან კომისიამ ამის საფუძველზე იქნება თვით ვეფხის-ტყაოსანში? მაგრამ იქ, სადაც აწერილია შეხვედრა „უცხო მოყვანი“, ტარისის ჩაცმულობაზედ აი რა სწერია:

„მის ტანსა კაბა ემოს, გავრ თმა ვეფხის ტყავისა, ვეფხის ტყავისა ქუჩავე იყო სარქველი თავისა.“

ამაზედ ცხადდ ვანა კიდევ-და შეიძლება თქმა ხამი ტყავი კულით-ი არა ჰქონდა წამოსხმული ტარისის, მას ენოა კაბა, რომელსაც ვარდნიან იმს ვეფხის ტყავისა ჰქონდა, ე. ი. ე. ვეფხის ტყავისაგან შეკერილი კაბა და თავზედაც იმ ტყავისავე ქულით იქნა.

ვანახავა აქვს თურქი ქერში პაკეტირულად იმეცილინოს ქართულის ენის უწყეთად შესასწავლად.

ამ დღებში ჩვენ დავბეჭდეთ არდუს ახალ პრესის თარგმანს „Madame Sans-Gêne“, რომლის წარმოებენას აპირებს ქართული დასა, თუ მოწყობილობისა და ტანთ-საცმელის ხარჯს არ შეუშინდნენ.

ოღესის ვაქარაშვილის მკვლელობის საქმე, რომელიც 1893 წელს მოხდენას შემოღობაზედ ტფილისში, ბრალმდებელმა საოლქო სასამართლოს გადასცა, და როგორც ანოვობოზარ, „ეს შეუწყვი, ეს საქმე ვაირჩევ ამ მიმდინარე წლის ავისის ბრალმდებელსა. ბრალმდებელს უკვე წარუდგენია გამსტყუებელი საბუთები. ამ საქმეში დამნაშავედ ცნობილია სულ ექვსი კაცი: იდელ ფილიპინი, სამინი მხანი ნინიფი, დიმიტრი ხუციევი და მედქენ გრიგოლ ცირიკი. საქმის ვაჩვენათვის მიწვეულია 40 დს მოწმე. ბრალმდებელი დიკავს ექვთი ე. მ. ტურკვერნი.“

პრეზიდენტის სასტუმროს ხელობაზე ნება მიეცა ორ საათამდე ივკროს.

ო. ც. და-შვილის აპრილის ქუთაისის თეატრის არტისტისაგან საქველმოქმედო აზრით წარმოადგენილი იქნა ვ. გურის კომედია „ვის გავყავი-უის შევეყავი“ და დრამატიული ეტრული „მორჩა“. კომედიაში ჩინებულად ჩაიარა, დრამატიული ეტრული

წმუნა, ზვიგ მოიპოვება. ეტრუბა ჩვენის ლიდებულის პოეტის შესწავლის ხანა ჯერ მალე არ დადგება დაწვეული 1709 წლიდან, როდესაც პირველად ვახტანგ მე VI-ს სტამბაში დისტამბა ვეფხის-ტყაოსანი, 186 წლის განმავლობაში ოკადედ გამოცემა ყოფილა ამ თხზულებიან, მაგრამ ვერც ერთი მთავანი ვერ ასცენდა შეცდომებს. ეს მიიუფრო სამწუხაროა, რომ შეცდომები ბოი სავსე ტექსტი ამ უკვედ ქმნილების ვრცელდება ახლად გამოვ ხიზლებულს საზოგადოებაში და ზოგიერთი... ვით ვეყანი ამას ელერენ“ ახლევნ სხვის საბუთს ვაკეთონ შოთას პოემა. ვეფხის ტყაოსანი ყველა ვარიანტის გამოცემის არადა, აუცილებელი საჭიროება მოითხოვს დიპტიკოს „ამირან დარეჯანიშვილს“ მოსე ხონელის, რომელიც ახლს შუქს ჰკვეთს მე XII საუკუნის ჩვენს კლასიკურს ლიტერატურას საზოგადოდ და შოთას უკვედ და მადლ ხელოვნურს ქმნილებას განსაკუთრებით. ამის გარდა უნდა შეგროვდეს და ერთად გამოვიტყოს ლეგენდური თქმულებანი ჩვენის ხალხისა და კავკასიელ ერთად და მშენ, მზოლოდ და მშენ შეიძლება შეგნება შოთას ოპოზი. მარგალიტისა“. დედა

მა ქართალი. კარგი იქნება ჩემნი მსახიობნი თავის ძალ-ღონის დაგვირად იარჩვენდნენ ხოლმე როგორც პიეტესს, ისე როლესს

დ. ლანჩხუთი: 14 აპრილს დ. ლანჩხუთის სამკითხველოში შემოვიდა ახლად სოფლის ბოქაული და ათორულის წერა-კითხვის მკვლევარს კაცს დეიტებდ; შევიწმენ, ხელში გვირავა პატარა ნაქერი ქალაღი, რომელიც ორი ბეჭედი ევა; პირველზედ ქართულ ანოვით იყო წარწერილი: დეიტებდნენ მოხა დეიტოსა მე მეფეთა ბაგარტისა, ხოლო მეორეზედ იყო წარწერილი თათრულის ასოვითა. როგორც ბოქაული ამბობს, ეს ბეჭედი ვილად ვლავ კაცს უზოვანა მიწის ხენის დროს ს. რაქში. მხანველს გულს ეს ნივთი გამოუგზავნია ლანჩხუთის ბოქაულისათვის, რადგანაც ირის ადგილში უზოვანია.

ს. წოვანი, (გორის მარხა): ამ დღებში გაქურდეს ს. წოვანში მცხოვრებელი თვად ლევან ციციშვილის სახლი, საიდანაც საქმთა ვერცხლული მოპარე. გაქურდეს შემდეგ თავი ციციშვილმა მოიწვია ჩვენის საზოგადოების მამასახლისის, რომელიც იმხარა ჯეროვანი საშუალება, მაგრამ ქურდები-ი ვერ იპოვეს. საცერვილი არის, ამდენი ქურდობა ხდება აქ და არაფერა ვაფრთხილება არ არის დაწესებული. რა დამსაც შემოდ-ხსენებული ქურდობა მოხდა, მწვენიერი მოვარდანი იანე იყო და რომ ამ დამეს ყარულები ყოფილიყვნენ სოფელში, მაშინ

აზრი ვეფხის ტყაოსნისა რომ სარასულიდან არ არის ნასესხები, ეს დღესათი ცხადი; სიუფეტი ამ საკვირვების ქმნილების სარასულით არ არის, როგორც ზოგანა ჰგონია, ნამდვილი ქართულია და ჩვენს ქართულ ხალხს უმადლეს ნიუს ეკუთვნის. ამარ ყველა დაწვეულები, ვინცა გულისყურით გადაიკითხეს ქართულს ლეგენდებს და შეუფარდეს „ამირან დარეჯანიანს“. ლეგენდური თქმულებათა ერთად გამოცემას და „ამირან დარეჯანიანს“ დაბეჭდვის მართლ ლიტერატურათვის-ი არ იქნებოდა მიმწველი, იმთა შეწყვილილი ზოგარეხი სიძნელის მოკული ხანა ჩვენის ისტორიისა გამოარკვევა და ქართლის ცხოვრების ბუნებრივად უნდა ვარიანტები ხასითი მიეცეს. იმთა ჩვენსა ვეფხის ტყაოსნის შესახებ ხალხმა ვარიანტმა გამოვყო, რომელიც ფრად შესანიშნავია. ეს ვარიანტი არის დაწერილი დიდი თაბახიან ფორმატის სველ ქალღებდ და შეიცავს 251 გვერდს, სათაურები და ყველა მუხლებს პირველი სიტყვები წითელი მღვნით არიან დაწერილი. ეს ხელთ-აწერა კალიგრაფიის მხრით უნაკულოა. როგორც ამ ვარიანტის სხვა ხელთ-აწერებთან შედარება დაგვარჩევნა, ეს უნდა იყოს დადგენილი პეტე

ინება იმითი რიღით მიანიც არ მომხდარა ეს ქურობა. მაგრამ ჩვენ ეს ეს ძალიან უწყობდა არის, რომ ყარაღლები არ არიან სოფელში, რომელიც საუკეთესო საშუალება არის ქურობის მოსახლეობა; დღის იქით მიანიც ვეკონიოთ იმდენ ყარაულელებსა.

სოფ. სართისჭალა, (ტურლის მახლობლად): ამას წინადადებატირის სართისჭალის მცხოვრებელი ზეპარი ჰქონდა იმეტი მიზნით, რომ მის დაბრუნებას იქტლის მცხოვრებლის ყასუმ ალა მალ-ოღლის მოკვლა და ამ მიზნით დღესაც დაბრუნებულა.

ამ აბრლის 24-ს ურადინემა ნიკო ქურობანდემ, ურადინისავე ნიკო ხობხაშვილის დანახრებით, დღის ძეხვისა და მეცადინეობის შემდეგ აღმოჩინა მოკვლევის ყასუმ ალა მალ-ოღლის გვამი, რომელიც მოკვლით მარტყოფის მიხედვით თქვენს აბრლს და იქიდან წყალი და დამეძალა ივრის პირად, ხაშის ხეობაში.

ის ადგილი, სადაც თათარ ყასუმის გვამი იპოვეს, მეტრ-მეტად უფრო ხელი და მოუვლი ადგილია: ცალის მხრით შემოზღუდულია მალისა და მხრით მისიველი კლდით, ხელს მოკვლის მხრით უტრიალებს ბეტად ღრმა მორბევი ივრისა, რომელშიაც გასული უნაოდ ყოველ შემდეგ ბელია. აი, ამ კლდის ნაპირაღმა იყო დამაპული გვამი ყასუმ ალა მალ-ოღლისა.

ქ. რ. ხ. მ. ნ. დ. ე. ნ. ი. ა.

გორი. ბევრჯერ დაწერილა ადგილობრივ გაზეთებში, რომ ჩვენებური პატარა ქალაქები და მასთანვე გორი მოკლულია გონიერების გარეობისა. ამასი დიდი დანაშაული მიუძღვის, რასაკვირველია, ადგილობრივ ინტელიგენციას. თუ არა სჯერა, და თუ მსურთ გიცნონ, რა შეუძ-

მოსეს ძის ტაბლიაშვილისაგან, რომელსაც ხშირად იხსენიებს ჩვენი ისტორიკოსი ბ. დ. ბაქრაძე კობულეთისა და აქარის აღწერაში. პეტრე ტაბლიაშვილი სცხოვრობდა მე-XVIII საუკუნის გასულს და მე-XIX დასაწყისში და იოვლები და ჩინებულ კალიგრაფად. ახალ ვარიანტი ჩუქად (1434) ტაბლია. ასეთი სახელ-განთქმული კალიგრაფი, რომელიც მრავალი წიგნის გადუწერია, ეძვირა გვაქვს, რომ ამ ვარიანტს გვეფხის ტყაოსნის კავი დენიდან გადასწერდა. ამასი თვით ხელთაწერიც გვარწმუნებს.

ვარიანტი იწყება ამგვარად: „ამა ამისა დასაწყისი პირველი, ჰამი და სანსერულად შეფერილი სწავლისათვის მომარტობისა, ტარიელისა და ნესტან დარეჯანისა, რომელსა ევეფხის ტყაოსნობით უზმოებენ“. დაბეჭდილი სათარუების გარდა კიდევ შემდეგი სათარუებია ვარიანტში: 1) ამბავი პირველი როსტვენ არაბთა მეთვისა; 2) ავთანდილისაგან ქებათ წასვლა ტარიელის ტენად, მოთქმა და ტირილი; 3) პოემა ავთანდილისაგან ტარიელისა ლომ-ვეფხის რომ დავა-ნიკოცა; 4) მობა ტარიელისაგან ავთანდილისაგან ლომისა და ვეფხის დ. ხოცისა; 5) ფატმანისაგან ავთანდილის მიგებება და სიბარული; 6) ფატმანისაგან ნესტან დარეჯანის კითხვა იგი-

ლიანთ გააკეთონ ამ მხრივ, ვერცხე, კვირიაოთი დაესწრნენ ტურლისში ვეპალის იფ ვისინი სახელითა, რომელიც იფ ვისინი იქ ყოფნა, როგორც ყოველთვის 200-300-დგ უზარალო ხალხი მიდის და ისინი წავითხულის და წაიშორდებიანათვისთავს არ იმურებს ორიოდ გრომს... ნეტ თუ ესევე არ შეიძლება და მოხერხებულიყო ჩვენს გორში? როდემდის უნდა იყოს ასე უკან ჩამორჩენილი.

თი რადგან ამისთანა გართობა არა მოეპოვება-რა, ან „არღნიტ“ ქვიფობა ან სანდემ „სონისა“ ჩასვლილია მის შვილობილ, ვეკარია, თუ ხელი-სანი, თუ მოხელე ხალხი და წვითა და დავით ნაშოვნის ორიოდ გრომს დაუწინებლად ჰყენებენ. რამდენიმე ალაგას გორში „ბანქო-ხანა“ არის გაბართული. უფრო-კი ხმა გადარდნილი, რომელიც ყველა გორელმა იცის, სუფევს დღეს ქუჩაზედ ივრისა და პავლის სალაქის ჟურს. „ბანქოს“-ხანი პატარანები და დასტატებულები არიან და ეს თავისუფალი პრავიანია“ უმჭრტობას დიდს ხერის აძლევს მათ. ჯერ მუხა-ვიჯის ხალხს ხელი არ აუღია საქმიდან, რომ მათი შიკრიკი უფლის ყველას დუქნად დუქანად და სახლებში და, მიდის-რა კვირისთან, ეუბნებენ, პეტრე რაკა ხანია ჩამოვიდა, შენ რატომ არ წამოხვალ? ასევე ეუბნება პეტრეს და ავრისაგან ამ „დაბოლინ“ სტუმრებს... საში-თობი სტოლი დგას და გათერებამდე ტარიელდება ჯიბებში... აქვე კარზედ მოსდგომიან მებანქოთა პატარანები და ეძახიან შინ, მაგრამ ტყუილად... ბანქოობა ან ჩხუბით, ან ლანდვა-გინებით უნდა დასრულდეს. ერთი ყაწყელი კაცი, ხეისა პრად გამზადებული, ამ დღეში შევიდა ზემონს-გელს სალაქაში წყარის შესასწორებლად. წყერი რომ შეისწორა, „მან-მაზიხა დალაქა“ შეიწვია „ასონაზედ“. სულ რაღაც ცოტა ხანში „ბანქო-ხანის“ პატრონმა თორბეტი მანეთი მოუგო და გა-

ნაობისა თვისისა და ამბავის მისისა შეტყობის ნდობა; 7) უსინისაგან გამაღვანება ნესტან დარეჯანისა მეფის წინაშე; 8) თათბირი ავთანდილისა ქუთაისის ციხეს შებარებით შესტლისა; 9) თათბირი ტარიელისა სამთავან ციხის შეტყობისა და 10) ტარიელი-საგან ზღვითა მეფის გაყრა და ფრედონისა მსვლა. 165 გვერდზედ მემდვეი სათარუები აქვს; აქაჲ ავთანდილ ვარკველავთა ეუბნების თავის ბუნებასა, აქას (ზულოს) სვედინა ეტლად იტყვიან, ამას (მუშთაროს) მოსამართლეთა ეტლად იტყვიან, ამას (მარინოს) მესისსლეთა ეტლად იტყვიან, ამას (ასპაროხს) მტურანლეთა ეტლად იტყვიან, ამას (ოტარილოს) მწიგნობართა ეტლად იტყვიან, ამას (მთვარეს) მოწყალეთა და სწეულთა ეტლად იტყვიან“. ოროცოც-და-მეოთხე თავი შეყამეტ ტაბით თავდება, მეტრე წითელი მუღონი მზოლად ტაეპების პირველი სიტყვები არიან და-წერილი. ამის შემდეგ დაუწერავი ქალღლია ოთხი ფურცელი. სხვა წარწერები ამ ვარიანტზე არა აღმოჩნდა-რა

დაბეჭდილი ტექსტი ვეფხის ტყაოსნის ახალ ვარიანტს რამდენსამე ადგილს შევუბრალებ და შემდეგი განსხვავება აღმოჩნდა:
დაბეჭდილი 1890 წელ.
XVIII თავი.

მოისტურმა. საქირა, პოლიციამალ-უკრძალოს ასეთი ხლბა დალაქს და საზოგადოების შენებულმა ნაწილიმ იზარტოს რამე ხალხის ხერხიან გართობისათვის; მათ დაუშაღებთ ყველა და მეტარე ქაღლიდის მობა-და-მუთათა ცოლ-შვილი, ბერჯულ ულუ-პა-პატივად დაიკრებულნი ამ მიზეზისა გამო...

აბრლის ოც-და-ექვსი გორში ერთი საზღვრული და შეგამარტული ამბავი მოხდა: დღე ქუჩაზედ მტვრირებელი სამოციის წლის ქერიკი გჩინის ვილამე ფატონით მოიტყდა და წაყვანა სახელოებისაყენ კვერნა-ნაკვეთ. იქ მალ-მომგობით გააუბატურეს და ნაშესი ახადეს მანდილოსანს. ქიდან წამოიყვანეს და ერთს დუქანში და ტრავს. პოლიციამ ცოტავე შეუღბა მეორე დღეს და მანაშევების ძებნას და აღმოაჩინა კიდევ სან. მ-ოგი და სან. ა-ნი წოვი, მუშაყირა და გამომძიებელს წარუდგინა, რომელმაც სატყუსაღობა დააბატოდა ივრისა მანაშევად.

ამ ამბავმა გორელები ძლიერ შეაბრუნა. ზოგი ქალაქიგონებრივად იზრდება და გორიკი ამხელ არას ზრუნავს. ზოგს ქალაქებში ან კერა და სანქელები იხსენება, ან სამოთხელოები იმართება, ან საზოგადოებათა ამხანაგობა წესდება, აქტი სულ მხრე მხრე იტყობა ზრდა: „მოდინ მავანინები“ ჩნდება, სამკაულთა კიდევსაგან და ვინ მოსთვლის კიდევ არა, სადაც შედამდღე, თუ ტრახობა არ დაუშალო, თითო ქალი ათათა, ან მსულ ნაღველ ცხრა-ცხრა ავთონს“ ავიტონს... გორელები, სულ ძილი, ძილი, როს გელირსებთ, თქვენ გალიტყობა?!

კავასიის იურიდიულ საზოგადოების სპეციალური

ბ. კრასოვსკის წინააღმდეგ პირველი იმ. იფერია № 92.

მაშინვე დაჯდა ნაღვიმად, მორჭული ლალი შეგებული, ენა მის ღღისა შეგების, ყულა ვერ იტყვის კრებული. ახლა გარდატეხი.

მეის თანად დაჯდა ნაღვიმად, მორჭული ლალი შეგებული, ენა მის ღღისა შეგების, ვერ იტყვის მჭკრად ქებულა. ვარიანტის სიტყვებია: ვერ იტყვის მევერად ქებულა“ უფრო კარავა მხატვარს აზრს, სანამ დაბეჭდილის სა-მაგეროა აღკალი.

შისისაც უთამამოს მას საბოძარი უბოძა-

მართ შისის შესაბამისი. შერმადინ ნიქთ ალაქო...

სმა ვარდახდა თავის თავისი(?) გაიყარნეს...

სმა ვარდახდა თავისთავისა გაიყარნეს.

დიდებულთა ჯარისაგან ზოგნი ჰგანდნენ ვითა მთვარისა(?) მის ყინსა მოსულა უხარის ყიველსა მუნ მეკრეფესა (?)

დღებულთა ჯარისაგან კერ მოკრანა ზოგნი თვალსა... მის ყინსა მოსულა უხარის ყიველსა ვით ჰგანდის მეკრეფეთა.

ლად ილაპარაკა ნათეც ვეჭილის თანაშემწემ გრეჭუნებრამ. რევერა ტის დედა-აზრია სოქა მან, სრული უბრეყო მსაჯულთაგან ნდობისა. ეს ახალი არ არის სასამართლოს ისტორიაში. ევროპაში მეტრანეტე საუკუნის მწერლობა ვენერგიულად ჰქადებდა—კანონით ნებრეღისსო მსაჯულის თავისუფლება; ნურც კანონის განმარტებაში, ნურც სასჯელის ამორჩევაში ნუ მიცემთ თავისუფლებას მსაჯულსო. მაგრამ რაც მე-XVIII საუკუნეში მართალი და კანონიერი იყო, მათ იმავეს ქადებდა უბრეყო და უმართებელი არის. თუ მე-XVIII საუკუნეში ვენერგიულად თხოვლობდნენ მსაჯულის უფლებათა შემცირებას ეს იმიტომ, რომ საშუალო საუკუნეში ვე უფლება განუსაზღვრელი იყო: მსაჯული თავისებურად ხსნიდა კანონს და თავის ნებაზედ უპრებდა ან უმატებდა სასჯელს დამნაშავეს. ამისთვის სხვა არის: აქამდის მსაჯულის უფლება ძლიერ მტკიცე იყო, მისი ძალა და თავისუფლება მეტრე შევიწროებულ იყო და ახლა-კი კანონ-მდებელს მსაჯულს ცოტათი გააძლიეროს მსაჯულის უფლება. ეს ასევე უნდა მომხდარიყო, რადგანაც რუსეთის სასამართლო 1864 წლის შემდეგ დაამტკიცა, რომ ის დიხისა სრულის ნდობისა. საკვირველია ის გარემოება, რომ რევერანტი არაფერს არ ამბობს იმის განმარტებაში, რომ კანონ-მდებელთა თავისუფლება მინაწილ მსაჯულს უფრო მანდობა და რა უფლებას უფრო, როგორც არის იმისი გამორკვევა—დამნაშავე კაცი თუ არა. ამ მხრე არ შეიძლება მსაჯულის უფლების შემცირება, რადგანაც წავართვათ მსაჯულს უფლება სასჯელის ამორჩევისა?

ნავ. ვექ. ფრეჭუნა შენიშნა, რომ რევერანტი სცუდება, როდესაც დღეს ტყიკებს, რომ ახალი პრექტი დღის თავისუფლებასაც აძლევს მსაჯულს სასჯელის ამორჩევის დროს, მაგრამ არავითარს ვარიანტის არ ძღვევა,

XXI თ. ანდერძი. წავიკითხეთ, სიყვარულსა მოგაქვანა*) რა გვირსწერენ, ვით იტყვიან, ვით აქებენ სცენ ცნობანი მიაფერენ.

წავიკითხავს, სიყვარულსა პრეტნა პრეტნა ვითა სწერენ, ვით იტყვიან, ვით აქებენ, სცენ გონება ვემატებენ.

II თავი. ამ თავში გამორკვებულია მესამე ტაბი, რომელიც ახალს ვარიანტში არის. მოგვყავს ეს ტაბი:

როსტვენს ცნობა მოსურდ, სვერტეს ყჰსა განკვირებულო, უბრძანა მონას მილიო, ვერ არს მზერა განათლებული, მოვიდეს ვენახით შევეტყო, რად არს გლახ დაქუწვეული, რა უმბიშს, რა სწირს ვეკონოსო, მწამს თუ ზე დასა კრებული.

ეს ტაბი შეუცხიბით უნდა იყოს გამორკვებული. ტარიელის დანაშაულს შემდეგ, ცხალი, როსტვენს მევეს ვინმე მზღებელთაგანი უნდა ვაგვხანა ამის გასაგებად, როგორც ვარი-

*) „სიყვარული აღვამაღლებსო“. ამას არც ერთი მოტიკელი არ ამბობს და ახალ აღმშენებელს არ მითხოვება. ის: Справотный и обьявительный соборъ въ Новому Завѣту. П. Гильдебрандта, წ. 3-4, გვ. 1015-1020.

რომ მსაჯულმა თავისუფლება ბოროტად არ მოიხმაროსო. უნდა გვახსოვდეს, რომ მსაჯულმა უნდა იქნეს სწავლა მილიო, შემდეგ იგი სცხობისა და ტრიალეს საზოგადოებაში და ამ საზოგადოებას უთვოდ იქნება მასზედ გადგენა. ეს რომ ასე არ იყოს, იმას მიანიც რომ დენატი და სასჯელი საქმეა სამინისტრო თვალ ყურის აღდგენის ყოველივეს, რაც ხდება სასამართლოებში და სხვა.

ნავ. ვექ. ოპოზიანია. რევერანტი შიშობს, რომ, თუ ახალი პრექტი კანონად შეიქნა, სატყილ დასავა მოსაზრება რუსეთში. რად დასკვნად რევერანტს სასტყიკობა? ალბან იმიტომ, რომ მისს ვეჭიროს სასტყიკის სასჯელი შეიძლება ავანაჲობა და ბოროტება მოისპოს ქვეყანაში. დანაშაულობის შემცირება, დანაშაულობის ბრძოლა სახელმწიფოს შეუძლიან, მაგრამ სრულიად სხვა გზით: აღმინსტრატულია და პოლიტიკურის მოღაწეობით. ხოლო სასჯელის ამორჩევის დროს მსაჯული უნდა ხელმძღვანელობდეს ქრისტიანული პრინციპით: სამართლიანობით, რომელიც რევერანტს სრულიად დაივიწყა. ბ. ზუგუნაყვის ილაპარაკა რევერანტის იმ აზრის წინააღმდეგ, ვითომც ახალს პრექტს აურევია ერთმანეთში მსაჯულისა და კანონმდებლის როლები. ოპოზიანტის ფიქრით მსაჯულის დანიშნულება ახალს კანონში მტკიცედ არის აღნიშნული და კანონმდებლის როლის ის ვერ მითითებესო.

კერძო ვექ. სასტყიკობა ის აზრი წარმოისტევა, რომ რადგანაც რევერანტი ახალს პრექტის წინააღმდეგია და იმ აზრისა, რომ მსაჯული არ უნდა ენდოს კანონმდებელი, საქირა—კავასიის იურიდიულ საზოგადოების კრებაში თავის მხრე რევერანტს საწინააღმდეგო დადგინდება მოახდინოს.

ბ. წარწერის ფიქრით—„საზოგადოებრივი, ამას თხოვლობს თვით აზრის მომდინარეობა“.

X თავი. გულსა ბნელი განმინათლდა, ზედა ღონი იდგა სვეტად... მან ბალოში დანაშაუბით დასდვა მასზედ საქებასა (?)

გულსა ბნელი განმინათლდა, ზე სთავი მადგა სვეტად... მან ბალოში ქვე სდგა, ვსვეტრტლი, მხასა დასკოდ საქებასა.

მე-VIII თავი შემდეგის ტაბით თავდება, რომელიც დაბეჭდილში გამორკვებულია:

რა პურობა გარდინადე, დარბაზს მიველ მხარეული, მევერდ ტბოლად შემომხედ, შევერდ აქვენ და სიყვარული, ნება ვსთხოვო ხატავთხელ, რაზიბით მეწყო საკული, პრძანა შვილო ავრ ჯგოსო, შენაწარა საქმე მტრული.

ქართლში დავკვირდნენ ევეფხის ტყაოსნის ძველს ვარიანტს; როდესაც ამას ვიშოვინთ, მაშინ უფრო დაწერილებით ვგვადარებთ დაბეჭდილს ტექსტს ვარიანტებთან.

გ. სასჯელო—იფერიელი.

ლომამ თვისის აზრის გამოთქმა უნდა გადასდეს იმ დრომდე, სანამ ახლი პრაქტიკა დაწერილებით არ გვეცოდინება.

სამოსამართლო პალატის თავმჯდომარე სკოვა: რეფერანტი წინააღმდეგია, რომ მსაჯულს დიდი ნდობა ექნეს მინიჭებული; მსაჯულს არ დასაბუთებია თვისის მოქმედებით ამგვარი ნდობა. ესტყვათ—ეს მართალია! სწინა—მსაჯულები გვეყლია ეფერის, მათ არ უნდა ვენდოთ, მაგრამ იმის თქმა მინდა არ შეიძლება, რომ კანონმდებელმა უნდა შეეფეროს მსაჯულის უფლებანი... სახარულად რეფერატორ დასაბუთებული საპუბლიკო მოკლებულია და დაუფურცლებლად, არქარებით აღნიშნავს ფრად მნიშვნელოვანს სავანს.

სამოსამართლო პალატის დეპარტამენტის თავმჯდომარე სპატკინი: წევრს კრებს დასაბუთების სტუქტურა. ძალიან საგულგონიერი იქნებოდა, თუ ეს სტუქტურა ინტენსივ და თავის ავტორიტეტულს აზრს გვეცნობებდა.

დამსწრე საზოგადოება ამ სიტყვებს ტაშის ცემით მიეგება.

შემდეგ სენატორმა კონამ წარმოთქვა მშენებელი სიტყვა რეფერანტი წინააღმდეგ. პირველად კონამ სიტყვა, რომ ის სრულიად უნდა წინააღმდეგობა იკავებდეს, რომელით კარგად აღნიშნეს რეფერანტის ნაკლებობა. ნებისა, ის თუქც არ არის სიტყვი იმ მოსიხისა, რომელსაც მინდობილი აქვს რუსეთის კანონმდებლების განსჯისათვის, მაგრამ მინდა იციან, რა აქვთ საბუნი და რა არა კომისიის წევრთა. მაგალითად, მათ სრულიად ფიქრად არ აქვთ—შუქქანის ისეთი კანონები, რომელიც მეგობრები დანაშაულობის მოსაპოვებლად შეიძლება. კომისიის წევრთა კარგად ესმით და მცინებრებამაც საბოლოოდ აღიარა, რომ დანაშაულობის მტკიცედ აღნიშნა არ შეიძლება; ყოველგვარი დანაშაულობის გრძობის საზომით დანაშაულობის შეფუძლებლად. ყოველ დანაშაულობის თვისი საკუთარი ფერის სქესს, საკუთარი მიხედვით, საკუთარი ხასიათი აქვს. ყოველი დანაშაულობა შედეგია სხვადასხვა პოლიტიკურის, სოციალურის, ეტნოგრაფიულის, ეკონომიურის, პსიხიკურისა და ფიზიოლოგიურის მიხედვით. წარმოედგინათ წერი, რადუქსები და ცენტრი. წერი—ცხოვრება, რადუქსები—სხვადასხვა გარემოება, ცენტრი—დანაშაუნი. დანაშაუნი შეუგულს არის და მას ესა თუ ის დანაშაულობა ჩაუდენია, მრავალ გარემოებათა მეორებით; ცხადია რომ ეს გარემოება ყოველთვის სხვადასხვა ხასიათის არის და მასთანავე კანონმდებელს არ შეეძლო ყოველი დანაშაული მტკიცედ გარჩევა დასაბუთების წინააღმდეგ. რადუქსები და დანაშაულობის მხოლოდ ტყავს დანაშაულობისთვის. ი, დანაშაულობის საზოგადო თვისების, ხოლო მსაჯულის ვალა ყოველგვარ დანაშაულობის ყველა თვისება აღნიშნავს, ფორტორაფიული აღწერა, დასურათები ივისობის, ამიტომაც მას სრული თავისუფლება უნდა მიენიჭოს სასჯელის მომზადებისა ან დიქტებისათვის. კანონმდებელსა და მსაჯულს დანაშაულებები ერთი არ არის. კანონმდებელი გამოცდილი და მცოდნე მოხუცი, რომელიც ნების ნამაჯით

მიდის, ხოლო მსაჯული კმაჟია, რომელიც ცხოვრებას უნდა ჩქარის ნაბიჯით წისდის და კანონმდებელის ცოდნასა და გამოცდილებას მიუმატოს მზრვალ და გრძნობიერი გული, რათა უფროსად გაიგოს დანაშაულობა და სამართლიანი სასჯელი მოუთქმნას მას.

რეფერანტის აზრით დანაშაუნი სასჯელად უნდა ისჯებოდეს, ხოლო თუ აღმოჩნდა, რომ მას დანაშაულობა ჩაუდენია ბევრის უბედურისა და მოულოდნელის მიზეზის გამო, მაშინ ხელშეწყობის წყალობას უნდა მიმპაროთათა. ეს სრულიად მტკიცეა. რეფერანტის აზრით, არავითარი წყალობის სასამართლოში ადვილი არ უნდა ჰქონდეს, თუთა კანონში უნდა იყოს დიქტული სამართალი და მსაჯულის თავისუფლება უნდა ჰქონდეს, რომ ეს სამართლიანი კანონის სასტიკად არ ეკიდებოდეს დაბინის დანაშაულს. რეფერანტი შიშობს, რომ, თუ არ ილაგება მსაჯულის მეტრის-მეტრე თავისუფლება, ის ბოროტად მოიხსნის განუახლებელ უფლებას. ამის დასამტკიცებლად რეფერანტს მოჰყეს ჩვენის სასამართლოების ისტორია და ის მოსახრება, რომ ევროპაში მსაჯულის თავისუფლების საზოგადო არი ჰქონდა; ჩვენის სასამართლოების ისტორია ამტკიცებს, რომ მსაჯული სამართლიანად არ ასეღენია, განაგრძის ისე დაუდგენია, როგორც მას სინდისი და საქმის გარემოებათა ცოდნა ეუბნება. ეს იცის ყველამ, ვისაც ჩემსათვის ბედნიერება ჰქონია და ნათუქ მსაჯულებთან ერთად უმეცნიარია. არ მესმის, რატომ მოიხსენია აბუჩად რეფერანტმა მსაჯულის სინდისი; ხანგრძლივი სამსახური დაუშტეიკებს მას, რომ არსებობს ეს დიდი კვალი, მსაჯულის სინდისი, რომელსაც მტკიცედ დაჰყავს მსაჯული, რომელიც არ აძლებს მას ნებას სამართლიანებას გადასჯის, რაც უნდა გარემოება აბრკოლებდეს მის მოღვაწეობას. არ შეეგება საზოგადო აზრის როლს ევროპაში, რეფერანტი სცემდა, თუ ჰგონია, რომ ამ აზრით ხელმძღვანელობს ევროპის მსაჯული. საზოგადო აზრი მზრად იცლებოდა; დღეს ამნარია, ხელო სულ სხვა გვარია; იქაც მსაჯული თავის სინდისით ხელმძღვანელობს მხოლოდ. გავისხნათ საფრანგეთში ლუბრის საქმე: საზოგადოება თხოულობდა მის განთავისუფლებას, რადგანაც მისი ფიქრით იგი დანაშაუნი არ იყო, მაგრამ მსაჯულმა სხვა რიგად მუხედეს საქმეს და დასაჯეს ლუბრისი. პანამის საქმეში მონაწილეობის საზოგადოება სასტიკ სასჯელს თხოულობდა, მაგრამ სამართალიმ უწერა არ ათხოვა მის ღიადს. ერთხელ მსაჯული მართლა აბუჯა საზოგადო აზრს და საშინლადც შესცდა. ეს იყო საფრანგეთში, კალისის პრაქსისი; საზოგადოების ადვოკატისა და თხოვნის გამო მსაჯულმა სკვდილით დასაჯა უკასი და შემდეგ აღმოჩნდა, რომ იგი სულ უბრალოდ დასაჯა. 1864 წელს სამართალიმ რეფერანტი კანონმდებელმა აღიარა, რომ იგი სრულს ნდობას უტყავებს ხალხს და საზოგადოებას ნათუქ მსაჯულთა სასამართლო შეფუძლებით, ახალის პრაქტიკით იგი ამგვარ სხვა ნდობას უტყავებს მსაჯულთა. ამრიგად ვებედავ, რომ ჩვენის ქვეყნის იურიდიული აზრი უფრო გაი-

ზარდა და კანონმდებელსაც ერთნაბიჯი ვადაღა წარმატების გზაზედ.

ბ. ბიკოვა „საზოგადოების“ მიგერ დიდი მადლობა გავაღებდა ორატორს ყურადღებისათვის.

კრება დაიშალა ღამის 11 1/2 საათზედ.

პანსხად ბ ნ არჩილ ივანეს ძე ლოლაძის.

„იერიის“ 77 №-ში არჩილ ლოლაძემ დასტავა, რომ განიორწყაუე ბოლი მიგერისხელო ქუდრებისაგან; რომ იგი ამ სამის წლის განმავლობაში ოთხჯერ გაქურდეს და ორმოცის თუმის ზარალი მიეცა; ზარალსდებს ადგილობრივ მოხელეთა—პოლიციის მოქალაქე და მამასალოს, რომ ისინი ეტრს არ იბერტყენ და საშუალებას არ მზარობენ ქუდრების აღმოსაჩენად, აღნიშნავს აგრეთვე, რომ ომის დარჯავები მტკიცედ არ ასრულებენ თავიანთ მოვალეობას და კომესონდენციას იმით აბოლოებს, რომ: „არა საბოქაულოში არ არის ამდენი ავაქავა, როგორც ჩვენს საბოქაულოში“.

მოვილედ ვრაცხ ჩემს თავს, ვაუწყუ საზოგადოებას, რომ ეს ცნობები მოკლებულია სინდისად, რომ არავითარი ავაქავა არ მომხდარა; რომ აღნიშნული ლოლაძის მიერ ქუდრლობა ერთად გავიგებულა, და რომ მთელი კორესპონდენცია ამენებულია პირადს სიძულელებედ. ბ ნ არჩილ ლოლაძემ პირველად 1892 წ. გამოაცხადა, რომ გაქურდულია, ახალწერილ ეწინააღმდეგ (მაგ) ცხარე მტკიცე კოცის ყუქქინი მომპარეს და მთხოვა, უეუეუ ქუდრებისა აღმოჩენდებოდნენ, გარდამხედენინებია ზარალი—ცხარე მტკიცე თუმინი გერარსხევის საზოგადოებისათვის, თანახმად იმ სასოფლო დადგენილების, რომლის ძალით მცხოვრებთა იესირეს უზღონ ერთმანეთს ყოველი ზარალი, რაკი მოხდებდა ქუდრებისაგან, დაწვისაგან და სხვა. ეს საქმე მაშინვე გამოიჭიდა, ადგილობრივად გავსიგედა და გავმოჩნდა, რომ ვენახს გაკრეფვა სრულიად არ ეტყავებოდა, აქაიქ თუ მტკიცეობდა თითო მტკიცის მოგლევა, რომელიც საგულისხმო იყო, უფრო შინაურებისაგან იქნებოდა. ამის გამო არჩილ ლოლაძის თხოვნა, რომ საზოგადოებისათვის გადახედენინებია ცხარე მტკიცე თუმინი, ვერ დაეკმაყოფილე, მაგრამ მომჩინეს ამ ჩემს განკარგულებასდელ მაშინ საიფიარ არ გადაუტანია არასა;—მეგობრები ვიყავით.

ლოლაძე გაქურდვა ბატონ არჩილ ლოლაძისა—მოხდა 1894-ში, ხარი მოპარვის სწორედ იმ დროს, როდესაც იგი ტფილისში ბრძანდებოდა, „საზოგადოებას გასაქარის დღეს ბანკის მთხელეთა არჩენების გამო“—აქაი უბატონოდ დასტავა საქონელი და ისიც კი დივიწყა, რა აქრეულობა ხოლმე მიგერისხელო უსანდობის დღეობაში, როდესაც კრამდენი თანოსი ოსი და გარეშე ხალხი ირევა და პოლიცია ვერ ახერხებს იმთ ყურის დღებას. რად გაიკვირვა, რომ პოლიციამ ვერ აღმოაჩინა იმის დანაკარგი.

რად დივიწყა, რომ მას მოპარეს 4 თბათვის, მე-კი გამოიქცადა და—ორის დღის შემდეგ,—26-ში, როდესაც შეუძლებელია იყო კვლის მიგენება.

მესამედ გაქურდვა ბ ნ ლოლაძის უფრო საგულისხმოა: მან გამოაცხადა და მამასალოსთან, რომ მასთან მოხდა მამასალოს ნაწყუბო გილებსა აღდგომილშიგონა მოპარა ქთებში, რაკეტულითა თუ მანად და თხოულობდა ამ ფულის გადახედენიებას. მამასალოსმა ეს ამბავი მე შემატყობინა და გამოგიტყვებით, ამ გვარა მით ხოვნილმან დიდად გამკვირვა,—თუ შენად ღირებული ქათებში, სანამ ლოლაძე აცხადებს, რომ ბ ნ არჩილ ლოლაძის უბნში არ მოგროვდება, აღდგომილშიგონა, თუ ქუდრად აღმოჩნდებოდა, პასუხს ვებაში მიეცემოდა, მაგრამ იმის წინააღმდეგ არავითარი გამამტყუნებელი საშუაია არ აღმოჩნდა და თავისუფალი დარჩა.

ბ. ლოლაძე აცხადებს, რომ ოთხჯერ გაქურდესო, მაგრამ ეს მეფოთხე ქუდრლობა-კი, სიტყვის მასალად ვაიოყენეთ; პოლიციისთვის ხომ მინდა არა გამოგიტყვებოთ-რა?

რად დასტავა ბატონ არჩილ ლოლაძეს ვახელებმა? იგი ამბობს: „ოჯანი არ არის, რომ ორჯერ არ გაქურდულია“; ეს ცნობა მოკლებულია სინდისად; ქუდრლობა მოხდება ხოლმე კანტონურებად; მიგერისხელო ოთხასი კომლი სცხოვრებებს და სამოთხის თემი რომ ერთი ან ორ-სამი უბრალო ქუდრლობა მოხდეს, გასაკვირველი არ არის, თუ სახეში ეკონომეთ, რომ გარს ოსები გვირტყავს; გულით მოწინააღმდეგელი ვარ, რომ ქუდრლობა სრულიადც მოიხსოს, ამისათვის ღამის დარჯავებო ვიქცენია, მაგრამ 126 საოჯლის ჩემს საბოქაულოში და მარტო მიგერისხელო ვისთვის ხომ ვერ მოვიცილი. ტფილისის-საქაი არის ქუდრლობა, თუმეკი რიცხვი პოლიციის მოხელეთა საკმაოდ დიდია.

ნარკვევი
(ქრენალ-ვახუთებიდან)

გაზ. „მოსკოვის უწყებს“ დიდად განისხებულა რუსეთის ვარსემ საქმეთა ორგანოზედ უქრენალ დე სპეტრბურგზედ, რომელიც სინარტულით მიგება იაპონიისა და სამთა კავშირის რუსეთისა, საფრანგეთისა და გერმანიის მორგებას. რასაკვირველია, ამბობს ვახუთი: გონიერად მოქცეა იაპონია, რომ ხელი იღო ჩინეთის ზოგიერთა ადვოკატებისა-კუთრებაზედ; რადგანაც წინააღმდეგს შემთხვევაში მას ბრძოლა მოხდებოდა სან მძლავრ სახელმწიფოსთან. მაგრამ ვანა ამისთვის ქება-დიდება ეკუთვნის იაპონიას? მან მხოლოდ ამით თავისი ინტერესები დაიცვა და არა სოფლიო ცივილიზაცია და მშვიდობიანობა ჰქონდა სახეში.

მთელი იმის თქმა,—ვანაგობის ვახუთი,—რომ იაპონიის, ამ ახალ ნორმების ავაქავი თავდასმა ჩინეთზედ ცივილიზაციისა მისწრაფებით იყო გამოწვეული.

გ. „მოსკოვის უწყებს“—ს სრულებით არ მოსწონს იაპონიის მმართველობა, რომელიც ხელს უწყობს სოციალისმის: ლობრძინებას, სამეფო ტახტს გაუქმებას და ევროპის კულტურის გადატანას იაპონიის ნიადგზედ. ეს ვახუთი იაპონიელების ზარბაზისობას სრული იმით ამტკიცებს, რომ მოპყავს მავალით ლი-ხუნგ ჩ.ნგის დაქრისა.

და ბოლოს ვახუთი ურჩევს რუსეთის მთავრობას, რომ მოსახოვონ იაპონიას, რაც შეიძლება მალე გაიყენოს ვანა ჩინეთის ზოგიერთა ადვოკატებიდან. ურჩევს აგრეთვე ვანაგობის აღმოსავლეთისკენ რუსეთის საზღვრები, რადგანაც იაპონიის გულწრფელთა საექციაო. როგორც ჰხედავთ იაპონიის ზარბაზისობას გ. „მოსკოვის უწყებს“ იმით ამტკიცებს, რომ იაპონია ევროპის კვლს დადაგ და განათლებისათვის (ღვწის; აგრეთვე იმით, რომ ლი ხუნგ-ჩანგი ვილც იაპონელმა დასტავა. საბერძნეთის სულთმა „გეროსტრატემა“ უმეგრეთის რესი ტაძარი დასწვა, მასსადამე, მთელი საბერძნეთი სულელი ყოფილა.

აი ამისთანა ლოლიკის ბატონი უეყენებო და ქუდრად არიგებს რუსეთის ფეოდალის ვახუთის, აქრენალ დე სპეტრბურგზედ, რომელიც ნამდვილი გამომტყუნებელია რუსეთის ვარსემ საქმეთა პოლიტიკისა. სიტყვა არის, რომ „მოსკოვის უწყებს“ უფრო კარგად ესმოდეს, რა გზას უნდა დადაგებს ამ ვმად რუსეთის პოლიტიკა აღმოსავლეთის საქმეში. ამიტომ მოსკოვის ვახუთის დივიციული რჩევა, რომ იაპონიამ ვეღავე გამოიყვანოს დაპყრობის ადვოკატებიდან თავისი ვარგები, უსათუოდ შეუძლებელი არის და „მოსკოვის უწყებს“ ტყე-ქუხილი უმეცელი დარჩება ხმად მლოდებლისა უდაპნოსა შინა.

გაზ. „მოსკოვის უწყებს“ პრუსიის მიგერისხელო ვახუთიდან მოპყავს ურჩევს, რომელიც უმეცება გერმანიის პოლიტიკის რუსეთის მუხა ხალხის მამარი აღმოსავლეთის პრუსიაში. 1885 წელს,—ამბობს ვახუთი—მისმარება თავისი მოქმედება დაიწყო მით, რომ განაქვე გერმანიიდან რუსეთის მუხეში. ეს, როგორც თვით მისმარება დასაბუთა, გამოწვეული იყო ჯერ იმით, რომ რუსეთის მუხეში გერმანიის მუხთა სირიავლეს ჰმადენდა და მით გერმანიის მუხეში სამუშაოს აქილნი, მეორედ და უფროსად იყო, რომ რუსეთის მუხეში უშლიან პოლმუხელების გავრცელებას. მისმარის პოლიტიკა აღმოსავლეთის მორგებას და რუსეთის მუხეში განდგენს გერმანიიდან. გერმანიის მუხთა რიცხვმა იყო, სამუშაო ფასმა იყო და ამის შედეგი იყო ის, რომ მიგერისხელომ უყენ დაიწყო, მრავალი ქარხანა გაიჭადა, მრავალი მიწა დარჩა შეუშუშებელი. ბოლოს გერმანიის იძულებული შექმნა ვთქვა, რომ რუსეთის მუხეში სრულიადც არ უშლიან პოლმუხელების გავრცელებას და ჩვენის მრეწველობისათვის იცვა უცილებლად საქონელი არიანია, ამიტომ მისმარის პოლიტიკა უარყოფილი იქნა და დღეს რუსეთის მუხეში კვლავ მუშაობენ გერმანიისა.

როდესაც საქმე ერის სარგებლობას შეეგება, როდესაც საქმე სახელმწიფოთა ურთიერთთა დაბოქადეულებათა შეეგება, ამ შემთხვევაში მთავრობა არ უნდა ხელმძღვანელობდეს გაწირა ნაციონალიზმის ინტერესებით და პირველს არ უნდა სწრაფობდეს ამ უკანასკნელს, როგორც თ. ბის-არტი მოიქცა—დასქნეს ვახ. „მოსკოვის უწყებს“ დიდად მოსაწონია მოსკოვის ვახუთის აზრი, მხოლოდ ეს ქვეყნარტები მარტო და მონა-კი არ უნდა იყოს ქვეყნარტად ცნობილი, როდღე

